

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4116/2019
26.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Драган Перишић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Јована П. Крстић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 283/19 од 06.06.2019. године, у седници већа од 26.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 283/19 од 06.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П2 65/18 од 21.02.2019. године, ставом 1. изреке, разведен је брак између тужиле и туженог закључен у године. Ставом 2. изреке, родитељско право над заједничком малолетном децом и то ВВ рођеном године, ГГ рођеном године и ДД рођеном године вршиће самостално мајка АА, а пребивалиште деце биће на адреси мајке у Ставом 3. изреке, уређен је начин виђања између оца и малолетне деце, тако што ће отац преузимати децу од мајке у 10,00 часова на капији њеног домаћинства и враћати их истог дана у 18,00 часова за време када долази у Србију, а уколико тужени остаје више дана у Србији и наредних дана отац ће на исти начин виђати децу, а у зависности од дечјих обавеза, с тим што ће о доласцима обавестити мајку. Ставом 4. изреке, тужени је обавезан да на име свог доприноса законском издржавању малолетне деце плаћа месечно по 200 евра почев од 21.02.2019. године као дана пресуђења па убудуће. Ставом 5. изреке, тужени је обавезан да тужилци накнади трошкове поступка у износу од 118.570,00 динара, а износ трошкова поступка исправљен је решењем првостепеног суда П2 65/18 од 28.03.2019. године, тако што је тужени обавезан да тужилци накнади трошкове поступка у износу од 172.570,00 динара у року од 15 дана по правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 283/19 од 06.06.2019. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Убу П2 65/18 од 21.02.2019. године, исправљена решењем истог суда П2 65/18 од 28.03.2019. године у ставу 2, 3, 4. и 5. изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, нити повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 8. на коју повреду указује ревизија, јер је одлука суда донета на основу оцене свих изведених доказа и резултата целокупног доказног поступка. У ревизији се посебно истиче да су нижестепени судови погрешно применили меродавно право у овом случају, односно да нису узели у обзир чињеницу да су малолетна деца рођена у Немачкој и тиме постала држављани те земље, те да се као меродавно право морало применити право Немачке. Осим тога, тужена је децу одвела из Немачке без сагласности оца, чиме је повређена Конвенција о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце, као и да се у вези отмице деце код надлежног органа у Немачкој води поступак, што упућује и на приговор ненадлежности домаћег правосуђа. Ови наводи ревизије са једне стране указују на погрешну примену материјалног права, али такође указују и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 26. ЗПП. С тим у вези, по мишљењу овог суда, без обзира што одредбе члана 6. став 1. (најбољи интерес малолетног детета) и члана 205. Породичног закона упућују на истражно начело у поступку у вези са породичним односима, то не ослобађа странке од обавезе да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а како је то прописано чланом 7. ЗПП. То значи да је у конкретном случају тужени био дужан да пружи доказе о држављанству малолетне деце, околностима које упућују на сумњу постојања отмице и томе слично, а што он у поступку није урадио. Напротив, у одговору на тужбу, тужени није оспорио надлежност домаћег правосуђа, а истакао је да су деца немачки држављани, али не у смислу примене меродавног права и надлежности суда него у циљу доказивања најбољег интереса деце код одлучивања о вршењу родитељског права, односно у циљу поверавања малолетне деце њему на самостално вршење родитељског права. Детаљне разлоге у вези примене меродавног права, међународне Конвенције о отмици деце, те надлежности суда, тужени је истакао тек у ревизији, па је сасвим разумљиво да о тим околностима нижестепени судови нису могли да воде рачуна, посебно и код чињенице да је тужиља уз тужбу доставила изводе из матичних књига рођених за малолетну децу од 30.04.2018. године у којима су малолетна деца већ била уписана као држављани Републике Србије. Уз све наведено, Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља ("Службени лист СФРЈ" број 43/82... "Службени гласник РС" бр. 46/2006) у члану 40. став 3. је прописао да ако су родитељи и деца држављани различитих држава, а немају пребивалиште у држави меродавно је право Савезне Републике Југославије, ако је дете или који од родитеља југословенски држављанин. Ако се прихвате наводи туженог као тачни, по којима деца имају пребивалиште у Немачкој, а родитељи имају пребивалиште у Србији, а боравиште туженог је у Немачкој, тада се примењује наведена одредба закона, а не члан 40. став 2. како то

неосновано сматра ревизија јер се она примењује у ситуацији када сва лица имају пребивалиште у једној држави. С обзиром да се у конкретном случају ради о малолетној деци која су под родитељским старањем по члану 66. став 1. истог закона надлежан је суд у Србији, с обзиром да су оба родитеља југословенски држављани. Што се тиче тврдње о повреди Конвенције о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце чланом 3. је прописано да одвођење или задржавање детета ће се сматрати незаконитим ако представља повреду права на старање које је добило лице, институција или било које друго тело, колективно или појединачно, по закону државе у којој је дете било стално настањено пре одвођења или задржавања или ако су се у време одвођења или задржавања та права остваривала колективно или појединачно или би се остваривала да није дошло до одвођења или задржавања. Право на старање поменуто у овом члану може се стећи спровођењем закона или на основу судске или управне одлуке или на основу споразума који има правно дејство по закону односно државе. Тужени у конкретном случају није пружио доказе да је дошло до одвођења или задржавања детета у смислу члана 3. наведене Конвенције, па се због свега тога ни ова примедба изнета у ревизији не може прихватити.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су брак закључиле године и у браку имају троје малолетне деце и то ВВ рођену године, ГГ рођену године и ДД рођену године. Сва деца су рођена у Немачкој, где су и брачни другови живели до престанка заједнице живота, након чега је тужиља са децом дошла у ... код својих родитеља где има и пријављено пребивалиште почев од 12.04.2018. године. Малолетна ВВ похађа основну школу у ... где је завршила ... разред са одличним успехом, док су остала два малолетна детета уписана у вртић у Тужиља за малолетну ГГ плаћа вртић, док је малолетна ДД као треће дете ослобођена трошкова. Тужиља купује уџбенике за малолетну ВВ, храну, обућу и одећу, тако да просечне месечне потребе за свако дете износе по 200 евра. Тужиља остварује редовне приходе радећи у ... у ... од око 29.000,00 динара месечно, а повремено остварује приходе у ... код другарице од 1.000,00 динара дневно. Просечна месечна примања туженог су око 2.000 до 2.360 евра нето. Тужиља има помоћ својих родитеља и одличне стамбене услове у ..., деца су се адаптирала на средину у којој живе, а уписана су у књигу држављана Републике Србије. Родитељи тужиље су у радном односу, тужени је за малолетну АА платио две рекреативне наставе од по 5.000,00 динара месечно и купио скафандер и чизме у износу од 8.000,00 динара. Према мишљењу Центра за социјални рад, Одељења у ... нема сметњи да мајка самостално врши родитељско право јер су се деца добро адаптирала на нову средину и имају добре услове за раст и развој, а предложен је начин виђања оца и деце за време његовог доласка у Србију. Минимална сума издржавања износи 26.068,00 динара. Полазећи од свега напред наведеног, нижестепени судови су и донели одлуку како је наведено.

Код неспорног развода брака, те чињенице да деца живе са мајком у Србији где најстарије дете похађа основну школу, а остало двоје млађих вртић, да имају све услове за несметан будући правилан психофизички развој, правилно су нижестепени судови одлучили када су мајци поверили самостално вршење родитељског права над малолетном децом јер је то несумњиво у најбољем интересу малолетне деце, а у складу са чланом 6. став 1. Породичног закона. Основано се у ревизији наводи да је у нижестепеном поступку пропуштено да се прибави мишљење од малолетне ВВ, а у складу са чланом 65. став 3. Породичног закона. Међутим, с обзиром да је преостало

двоје малолетне деце млађе од 10 година, а да орган старатељства не помиње могућност да се деца раздвоје код родитеља, односно Центар указује на потребу да деца буду заједно код мајке, то наведени пропуст нижестепених судова није од одлучујућег утицаја за правилност одлука тих судова у овом делу. Када се ради о учешћу туженог у законском издржавању малолетне деце иако су нижестепени судови утврдили потребу деце од по 200 евра месечно, а туженог обавезали да у издржавање учествује управо са тим износом, очито је да су те потребе утврђене на износ који је испод минималне суме издржавања, а која је као што је наведено утврђена на 26.068,00 динара. Економски положај родитеља деце у конкретном случају који је напред утврђен не оправдава потребе деце испод минималне суме издржавања, што значи да се у овом случају мора имати у виду одредба члана 162. став 3. Породичног закона по којој ако је поверилац издржавања дете висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива и родитељ, дужник издржавања. Према приходима које остварује тужени, он несумњиво може да у издржавању деце учествује износом како је то досуђено нижестепеним одлукама, не угрожавајући сопствену егзистенцију. Кредити које он плаћа, а које наводи у поступку и у ревизији, не могу бити од значаја приликом одлучивања о његовој обавези законског издржавања нити када се ради о њеној висини. Нижестепеним одлукама је начин одржавања личних односа, виђање између оца и малолетне деце уређен управо имајући у виду чињеницу да је тужени у Немачкој, те да му је на тај начин омогућено да децу виђа увек када је у земљи. То значи да се не могу прихватити наводи из ревизије ни у овом делу, да је у погледу виђања са малолетном децом одлука донета на штету туженог. Правило је да када се ради о породичним односима суд треба што мање да задире у ту сферу и да интервенише једино ради заштите најбољег интереса малолетне деце, односно када је то неопходно. Својом одлуком у погледу виђања између оца и деце суд је управо родитеље и упутио на међусобну сарадњу, а уколико она изостане постоји одлука суда која туженом омогућава несметан контакт са малолетном децом.

Како се ни осталим наводима из ревизије не доводи у сумњу правилност нижестепене одлуке, то је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић